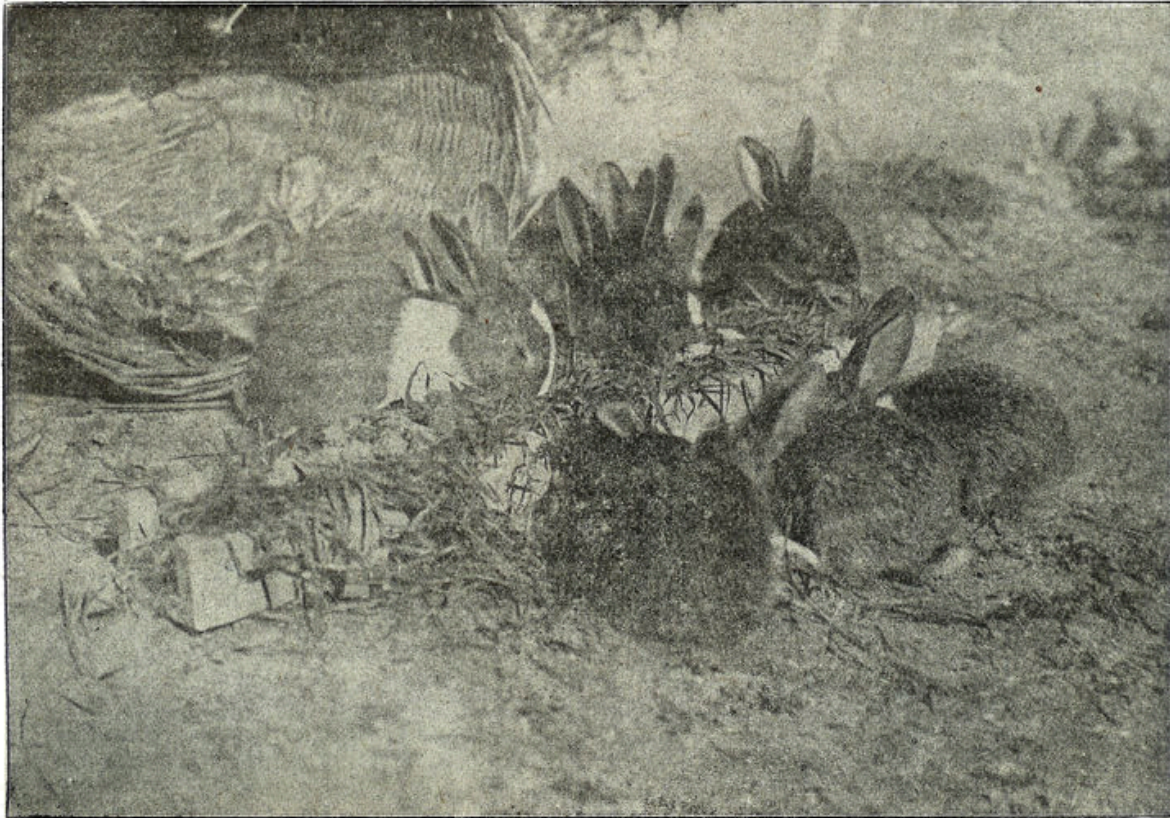

1646

Kunst in de fotografie.

Een konijnenfamilie.

De eerste reis om de wereld!

De eerste reis om de wereld! Tegenwoordig is dat een reis, die via het Suezkanaal en het Panama-kanaal door een stoomschip binnen de drie maanden kan worden gedaan.

De eerste reis om de wereld, die nu juist vier eeuwen geleden begon — 20 Sept. 1519 — was een andere tocht.

Ferdinand de Magelhaen, een Portugeesch edelman, kon van zijn eigen regeering geen opdracht tot dien tocht verkrijgen, en wendde zich tot den buurman en concurrent, Spanje. De jeugdige koning, de bekende Karel V, had er wel ooren naar, en stelde Magelhaen aan 't hoofd van een vloot van vijf schepjes, waarvan het grootste nog maar 170 van onze tegenwoordige registertonnen groot was.

En omdat Spanje den Portugees niet vertrouwde, werd nog een Spaansch edelman, Juan de Cartagena, mee gezonden, om op den bevelhebber te letten.

Eerst ging de tocht over den reeds eenigszins bekenden Atlantischen Oceaan. Na twee maanden bereikte men Brazilië, en toen ging het naar het Zuiden.

Niemand wist nog, hoe ver Zuid-Amerika zich uitstreckte. Dat er aan de andere zijde weer een Oceaan was, dat wist men reeds, maar van een verbinding tusschen de beide Oceanen was niets bekend.

Dien doortocht te zoeken, dat was het doel van den tocht. Zoeken dus maar.

Den 11^{en} Januari 1520 kwam men ter hoogte, waar thans

Montevideo ligt. Daar liep de kust naar binnen, dat kon een doortocht zijn. De breede baai werd verkend, maar bleek een inham te zijn. Dan maar weer verder.

Op gelijke wijze bracht de golf van San Matthias teleurstelling.

En nu naderde de Zuidelijke winter. Daarom werd besloten te overwinteren te San Julian.

Dat werd een woelige winter, want de Spanjaarden kwamen in opstand. 't Werd een strijd om het gezag, die daarmee eindigde, dat de Spanjaard op een onbewoond eiland werd gebracht.

In Augustus werd de reis voortgezet, maar een van de schepjes liep bij een verkenningstocht op een rots te pletter.

Magelhaen besloot, door te varen tot 70° Z. B. Was dan nog geen doortocht gevonden, dan zou hij terugkeeren.

Zoover behoefde hij echter niet te gaan. Den 21^{en} October zag hij weer een inham. Twee van de schepjes werden vooruit gezonden en kwamen weldra terug met de boodschap, dat het een straat was met een snellen stroom.

Nu met alle vier schepen er in en er door. De Straat van Magelhaen was ontdekt tusschen Zuid-Amerika en het eiland Vuurland.

Doch slechts drie schepen kwamen in den Grooten Oceaan. Het vierde was een zijkanaal ingevaren, kwam ook in de open zee en voer naar Spanje terug.

Magelhaen echter wilde verder, naar de Molukken, de specerij-eilanden. Hij voer langs de Westkust van Z.-Amerika naar het Noorden, tot hij den 18^{en} December de kust verliet en regelrecht naar het Westen stevende.

Een tocht van vier maanden over geheel onbekende wateren. Het weer bleef goed; de zee was zoo rustig, dat Magelhaen haar Mare Pacifico, Stille Zee, noemde. Maar

de reis was toch heel ongelukkig, want de levensmiddelen begonnen te ontbreken, en de bemanning begon te bezwijken door honger en ziekten. Eindelijk, den 6^{en} Maart 1521, toen de reis reeds anderhalf jaar had geduurd, kregen ze het eiland Guam van de Ladronen in 't zicht, en daar konden de reizigers zich weer wat verkwikken.

Toen weer verder naar de Filippijnen. Daar mengde Magelhaen zich in een twist tusschen twee inlandsche vorsten, en daar vond hij den dood door den steek van een bamboelans, den 27^{en} April 1521.

Zonder hem moest dus de tocht worden voortgezet. Doch weer moest een schip worden achtergelaten, dat onzeewaardig was geworden.

Eindelijk, na veel omzwerven in de Indische wateren, bereikten ze in November de Molukken.

Daar gingen ze hun best doen om zooveel specerijen te koopen, dat de kosten van de reis uit de winst betaald konden worden.

Den 21^{en} December 1521 ging men vertrekken, doch slechts een van de twee schepen zette de reis voort; het andere sprong lek en moest terug om gekalefaat te worden.

De Victoria, de eenig overgeblevene, had nu nog een moeilijke reis. Van Oost-Indië in drie maanden tot de Zuid-Afrikaansche kust, dan na weken van storm om Kaap de Goede Hoop heen, en dan naar het Noorden naar de Kaap-Verdische eilanden. Daar werden dertien matrozen aan land gezonden om levensmiddelen te koopen. Maar toen ze met kruidnagelen wilden betalen, kregen de Portugeezen achterdocht, en begrepen ze, dat de Spanjaarden hun concurrentie gingen aandoen in de Molukken. De matrozen werden gevangen genomen, en de Victoria wist door snel te zeilen nog te ontkomen.

En zoo kwam het schip den 6^{en} Sept. 1522 alleen weer terug te San Lucar, vanwaar het drie jaar eerder met vier andere was uitgevaren. Een tocht vol rampen en teleurstellingen, waarbij zelfs de aanvoerder niet terugkeerde. En toch een tocht, zooals er vier eeuwen geleden vele werden gedaan, tochten, die ondernomen werden om de aarde te leeren kennen in haar lengte en haar breedte. Tochten, van wier welslagen thans de vrucht wordt geplukt. Ferdinand de Magelhaen mag daarom in gedachten worden gehouden als een van de mannen uit de geschiedenis van den wereldhandel.

A. L.

STIJLBLOEMEN.

1. Wel hem, die een gids behoue
Als een doling hem benart.
2. Delf uit den oceaan van liefde rijke schatten op.
3. Hij werd verlaagd tot in het vat en zat daar hopeloos.
4. Die reusachtige armee is weggedonderd als een stroohalm.
5. Nooit heeft men hem tot aan zijn levenseinde beschonken gezien.
6. Dit zijn menschvormige uitdrukkingen, die niet letterlijk kunnen worden opgevat.
7. Daarop schreef Calvijn haar den brief, die onsterfelijk geworden is om zijn roem.
8. De gestorvenen worden op twee begraafplaatsen, buiten de stad, begraven.
9. Maar bovenop liggen de groote stukken steenkool, waar-tusschen kleinere brokken zich vleien.
10. Zulk een onnoozel lam moest in dergelijk gezelschap wel meermalen een veer laten.
11. Geen zee zag ooit uw vlag, of heeft voor u gebeefd!
(Zeer dubbelzinnige lof van Helmers aan De Ruyter in „De Hollandsche Natie.”)
12. De klok wees acht uur en eenige minuten, 't zij voor of achter.
13. Op een briefkaart aan een wijnhandelaar:
„Met dezen heb ik de cognac nagemeten en in orde bevonden.”

A. J. H.

III. VERLOOP.

Zoals wij zagen, zijn in sommige gevallen boeken uit vroeger tijd gewijzigd in taal en spelling, zoodat zij met de taal van onzen tijd overeenstemmen.

Een sprekend voorbeeld daarvan is de Statenvertaling van onzen Bijbel. Wij noemen die en wijzen op haar, wijl zij binnen aller bereik is. Velen bezitten een Statenbijbel, in de oude of in later uitgaaf. En wie er geen heeft, kan zich die gemakkelijk aanschaffen en zeer goedkoop. (o. a. bij Bolle te Rotterdam.)

Dan legge men de oude uitgave naast de herziene en vergelijkte. Spoedig wordt dan duidelijk, welk een sterk verloop er in deze drie eeuwen heeft plaats gehad.

Vooreerst is opmerkelijk, welk een groot aantal woorden bijna geheel of volkomen zijn verdwenen.

De oude vertaling heeft bijv.: „Zij schikte tot haar zweer.” Wij zeggen thans: „Zij zond tot haar schoonvader.” Schikken en zweer bestaan nog wel, maar niet in de oude beteekenis.

Zoo ook lezen we, dat koning Josafat „zich verstellde.” Dat klinkt thans belachelijk. Wat Josafat deed, heet thans „zich vermommen.”

Verder meldt de Schrift, dat Salomo „een uitschot liet opkomen.” Dit zou thans beduiden, dat de koning het slechtste volk, het janhagel gebruikte. Doch de oude beteekenis was: lichting, uitgezocht gedeelte, en dan wordt het begrijpelijk.

In het boek der Handelingen lezen we van schepen, die „havenden.” Dat wil zeggen, die een haven binnenliepen. Tegenwoordig zou men aan heel iets anders denken, wanneer er sprake was van „gehavende” schepen.

In den ouden Statenbijbel vinden we: „Gedenk aan het wijf Loths.” Oorspronkelijk beduidt „wijf” huisvrouw, gehuwde vrouw, onderscheiden van „vrouw”. Het komt af van „weven,” een arbeid in nauw verband met de taak der vrouw. Tegenwoordig is het anders dan vroeger, in rang gedaald, en duidt een geringe persoonlijkheid aan.

Van Gideon wordt gezegd, dat hij zijn tarwe wilde „vluchten” voor den vijand. Bij ons geldt „vluchten” nog alleen van personen. Wij zeggen niet meer iets „vluchten,” maar „iets in veiligheid brengen.”

In Ps. 73 zegt Asaf: Ik zal dan geduriglijk bij u zijn. Ook de rijm-psalm drukt zich zoo uit. Dit „gedurig” wil daar zeggen: onafgebroken. In onze tegenwoordige taal beteekent het: vaak, maar bij tusschenpoozen.

Maar genoeg voorbeelden van verandering in beteekenis. Thans eenige van woorden, die zoo goed als verdwenen zijn.

Slom — kronkelend.

Dies — daarom.

Tribuit — schatting.

Nademaal — dewijl.

Eindelijk zijn enkele woorden overgebleven, die alleen nog voorkomen in den Statenbijbel. Zulke zijn:

Bijwoner. Verzenen. Inzetting.

Voor onervarenen maken zulke woorden het verstaan van de Schrift soms moeilijk.

Bah!

„Mijnheer!” vroeg een kleine, op het oog aardige jongen aan een voorbijganger, „wilt u even voor mij aanschellen, ik kan er niet bij.”

„Met genoeg, beste jongen,” antwoordde de heer, en voegde de daad bij het woord.

„Mooi! ga jij nu gauw rechts, dan loop ik links weg, want we hebben samen een „puistje gevangen,” riep de deugniet, terwijl hij zoo spoedig mogelijk zijn hielen lief zien!

A. J. H.